

О. Лисенок, канд. екон. наук, доц.,
ДВНЗ “Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана”

МОДЕЛЬ RARORAC: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ У ВІТЧИЗНЯНІЙ БАНКІВСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

У міжнародній банківській практиці для оцінки ефективності банківських продуктів з урахуванням ризику широко використовується модель RARORAC (Risk-Adjusted Return on Risk-Adjusted Capital), яка в загальному випадку розраховується за такою формулою:

$$RARORAC = \frac{P}{C},$$

де P – доходи (збитки) банку, скореговані на ризик;
 C – економічний капітал банку, необхідний для покриття непередбачуваних втрат, яким вважається монетарна складова балансового капіталу.

Наведемо детальну характеристику кожної складової моделі RARORAC.

1. *Returns* – доходи, які отримує банк від певного виду бізнесу + *Adjustment* + *Risks* – ризики, прийняті банком у процесі ведення бізнесу (для розрахунку беруться *очікувані* втрати) = *RAR* – доходи з урахуванням ризику.
2. *Capital* – економічний капітал, за допомогою якого фінансується бізнес + *Adjustment* + *Risks* – ризики, прийняті банком у процесі ведення бізнесу (для розрахунку беруться *неочікувані* втрати) = *RAC* – капітал з урахуванням ризику.

Отже, RARORAC – це модель, яка дозволяє кількісно оцінити доходи (збитки) банку, скореговані на ризик, оцінити ефективність банківського бізнесу та є базою для прийняття рішень щодо розвитку банку.

Труднощі застосування моделі RARORAC в українській банківській практиці полягають у наступному:

- відсутність визнаної національної рейтингової системи;
- обмежена статистика банкрутств корпоративних клієнтів;
- низька ліквідність ринку і відсутність окремих ринкових фінансових інструментів, зокрема деривативів, а також обмеженість страхових інструментів, які дозволяють перерозподіляти ризики серед учасників фінансового ринку;
- висока волатильність цінних параметрів фінансового ринку;
- недосконалість законодавства в частині захисту прав кредиторів.

Однак вважаємо, що на основі моделі *RARORAC* в Україні будуть створені і отримають подальший розвиток банківські технології, які на корпоративному рівні реалізують інтегрований підхід до оцінки прибутковості банку з урахуванням ризиків. Застосування цієї моделі у вітчизняній банківській практиці дозволить:

- своєчасно оцінювати результати за всіма банківськими продуктами, бізнес-напрямами, що сприятиме процесу стратегічного планування та виконання бюджету;
- визначити справедливу вартість кредитів та інших кредитних операцій з урахуванням ризиків;
- ефективно розміщувати капітал банку;
- встановити єдину термінологію для відображення ризиків на вартісній основі;
- здійснювати оцінку прибутковості банківських продуктів і сфер бізнесу з урахуванням ризику, а також дозволить визначитися щодо можливих шляхів перекладання ризику;
- здійснити оперативне впровадження змін у стиль та методи системи ризик-менеджменту;
- зайняти комерційним банкам лідируючі позиції на ринку щодо виконання ними регулятивних вимог НБУ.

Лисенок, О. Модель *RARORAC*: проблеми та перспективи застосування у банківській практиці [Текст] / О. Лисенок // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: зб. тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (21 - 22 травня 2009 р.): у 2 т. – Суми: УАБС НБУ, 2009. - Т. 1. - С. 114-115.